

Rom Guzobere Ọhụhụ Ahụ — Nọmba Iri na Abụọ

Ngwa Atọ nke Amụma: Ihe Nsọrọnsọ nke Mbibi na Ịdọ Aka ná Ntị nke Ụbọchị Ikpeazụ ka A Gbaa Ọsọ[¶]

Jeff Pippenger
2024-08-31

Ihe arụ arụ nke mbibi, nke Daniel onye amụma kwuru banyere ya, bụ ihe irịba ama nye Ndi Kraịst n’oge atọ dị iche iche ka ha gbapụ. Ndi Kraịst nọ na Jerusalem gbapuru mgbe ha huru okoloto ndi agha Rom ka ha na-agba Jerusalem gburugburu n’afọ 66 AD. Ndi Kraịst nke ngwucha nari afọ nke ise na mmalite nari afọ nke isii gbapuru n’ozara mgbe ha huru nwoke nke mmehie n’ulo nsọ nke Chineke ka o na-ekwuputa na o bu Chineke. N’afọ 1888 e webatara usoro iwu di iche iche banyere Ụbọchị Sọnde n’ihu Ụlọ Omeiwu nke United States site n’aka Senator Blair. A kporo ugwo iwu ndi ahụ Blair bills, ha bukwa mgbalị iji kowaa Ụbọchị Sọnde dika Ụbọchị Ofufe Mba. Ofufe Sọnde bu akara nke anu ohia ahụ, akara nke ikike pope, ma Iwu Nso nke United States na-emegide ozugbo mmanye nke okpukpe mba dika ule e ji nwalee umu amaala nke United States.

O bu eziokwu a ka a hapuru n’oru ngwa na-ezighi ezi nke jikotara na imata United States dika Rome nke oge a. Nruputa amuma n’usoro ugboro atọ nwere iwu puru iche ndi na-achikwa etu e si etinye ya n’oru. Iwu ndi ahụ na-egosi na a ga-ejikota agwa amuma nke mmezu mbu na agwa amuma nke mmezu nke abuo, ka e wee guzosie ike agwa amuma nke mmezu nke atọ.

Ido aka na ntị ka a gbapụ bu ido aka na ntị ka a gbapụ n’aka mkpagbu na-abia. N’oge Kraịst, mkpagbu ahụ bu mbibi nke Jerusalem na ulọ nsọ n’afọ 70. E nyere ihe irịba ama nke mkpagbu ahụ na-abiaru nso n’afọ 66 AD. Pol kowara ido aka na ntị ka a gbapụ n’ogwugwu nari afọ nke ise na mmalite nari afọ nke isii di ka imata odida nke Pegaamos amuma, nke nochiri anya Rome ndi ogo mmuo. A ghaghị inwe odida ahụ mbu, ka e wee kpughee nwoke nke mmehie ahụ, onye ga-ekwuputa onwe ya dika Chineke. N’akuko ihe mere eme nke na-abiaru 538 nso, e wepuru Rome ndi ogo mmuo, nke no na-egbochi, ma o bu di ka Pol siri kwuo, “na-egbochibido”; ma mgbe Pegaamos dara, ihe irịba ama ka a gbapụ bįara, wee duzie ndi kwere ekwe ka ha kewapu onwe ha n’oriri nsọ nke chọchị ndi popu. Mgbe ahụ, n’afọ 538, na Kansul nke Orleans, ike ochichị ndi popu nyere iwu ubochi Sode, ma afọ otu puku abuo na nari atọ na iri isii nke mkpagbu ndi popu malitere.

Ndi ama abuo mbu ahụ na-egosi n’uzo doro anya na mmezu nke atọ nke ido aka na ntị ahụ ka Kraịst nyere ka a gbapụ bįara tupu mkpagbu ahụ n’onwe ya amalite. Mbibi Jerusalem bįara kpomkwem afọ atọ na okara mgbe nnochibido Sestius malitere n’afọ 66 AD, si otu a nye Ndi Kraịst ohere igbapụ tupu ihe egwu di egwu nke nnochibido nke abuo ahụ, nke Taıtus kpalitere na nke mechara kwusi n’ibibie ulọ nsọ ahụ na obodo ahụ. Tupu afọ 538 eruo, Ndi Kraịst kewapuru onwe ha n’uka Rome nke ndi paapu, ma n’amuma ha gbara oso banye n’ozara, nke na-anochi anya mbibi nke Jerusalem ime mmuo.

Ma ogige ahụ nke dị n'èzí ụlọ nsọ hapụ n'èzí, atụkwala ya; n'ihì na enyewo ya ndị mba ọzọ: ha ga-azọda kwa obodo nsọ ahụ n'okpuru ụkwu ruo ọnwá iri anọ na abụọ. M ga-enyekwa ndị àmà m abụọ ike, ha ga-ebu amụma otu puku ụbọchị narị abụọ na iri isii, yi uwe mwute. Mkpughe 11:2, 3.

N'ihè atụ abụọ ahụ nke ịdọ aka ná ntị ka a gbapụ, ịdọ aka ná ntị ahụ na-abịa tupu mkpagbu ahụ, a na-anọchitekwá mkpagbu ahụ anya site na Rom, ma ọ bụ nke ndị ọgọ mmụọ ma ọ bụ nke popu, na-azọda Jerusalem, ma nke nkịtị ma nke mmụọ. Ịdọ aka ná ntị ka Seventh-day Adventist gbapụ bụ iwu Blair na 1888. N'ime mmezu mbụ ahụ n'akụkọ ihè mere eme nke Rom ndị ọgọ mmụọ, ndị Kraịst ga-esi na Jerusalem gbapụ, ma n'ime mmezu nke Rom nke popu, ndị Kraịst gbapụrụ n'ozara. Maka Adventism, ịdọ aka ná ntị ahụ bụ ka a gbapụ gaa n'ime ime obodo.

“Ugbu a abụghị oge ka ndị nke Chineke na-etinye ihunanya ha n'ụwa ma ọ bụ na-achikọba akụ ha n'ime ya. Oge ahụ adighikwa anya, mgbe, dika ndị na-eso ụzọ mbụ, a ga-amanye anyị icho ebe mgbaba n'ebe ndị togboro n'efu na ndị di naani ha. Dika igba ndi agha Rom gburugburu Jerusalem bu ihe iriba ama nke mgbapu nye Ndi Kraist Judia, otu ahukwa iweghara ike n'aka mba anyi n'iwu nke na-amanye sabbath nke papa ga-abu idọ aka ná ntị nye anyi. Mgbe ahụ ka ọ ga-abụ oge ihapụ nnukwu obodo, dika nkwaadebe maka ihapukwa ndi nta, gaa n'ulo obibi ndi dipuru adipu n'ebe zoro ezo n'etiti ugwu.” Testimonies, volume 5, 464.

“Inakwere ike ọchịchị n'aka mba anyi n'iwu nke na-amanye sabbath nke papal ga-abu idọ aka ná ntị nye anyi,” mezuru mgbe ihè arụ nke mbibi, dika o si kwekọ na okwu Mak, “guzo n'ebe o kwesighi.” N'afọ 1888, Congress nke United States nọ na-atule iwu nke na-emegide kpomkwem otu isi ihè bụ isi nke Iwu Ukwu ahụ, ma n'oge ahụ ka Ndi Adventist Ụbọchị nke Asaa kwesiri ihapụ obodo ukwu ma kwaga n'ime ime obodo.

“O dighi obuna otu Onye Kraist lara n'iyi n'ime mbibi nke Jerusalem. Kraist enyewo ndi na-eso ụzọ Ya idọ aka ná ntị, ndi niile kweere okwu Ya wee na-eche nche maka ihe iriba ama ahụ e kwere ná nkwa.... N'enweghi oge ọ bula ha gbapuru gaa n'ebe nchekwa—obodo Pella, n'ala Perea, n'ofe Jodan.” The Great Controversy, 30.

Àgwà amụma nke ihè iriba ama ịdọ aka ná ntị mbụ ahụ a ga-agbapụ, na-anọchi anya mmezu nke atọ na nke ikpeazụ. Mgbe ụfọdụ, àgwà amụma ndị ahụ na-emepụta mmezu ugboro abụọ n'ime mmezu nke atọ ahụ. Otu ihè atụ nke a bụ Ilaija atọ ahụ. Usoro nke Ilaija n'ịluso Jezebel, Ehab na ndi amuma Beal ọgụ, tinyere àgwà nke Jón Onye Na-eme Baptizim, Ilaija nke abụọ, n'ịluso Herodias, Herod na Salome ọgụ, na-eguzobe na n'ubochi ikpeazu, n'ihì na mmezu nke atọ na nke ikpeazu nke ngwa ugboro atọ na-adị mgbe niile n'ubochi ikpeazu, Ilaija na Jón na-anochi anya otu abụọ nke ndi Chineke. Otu otu, nke Ilaija na-anochi anya ya, anaghi anwu anwu; ma otu nke ọzọ, nke Jón na-anochi anya ya, na-anwu anwu. A na-anochikwa otu abụọ ahụ anya n'Akpughe isi nke asaa dika otu narị puku iri anọ na anọ, ndi na-anwughị anwu, na oké igwe mmadu ahụ nke na-anwu anwu.

N'ime Babilon atọ ahụ, otu ihè yiri ibe ya di n'ozì amuma ahụ bụ na Babilon mbụ ka e ji Nimrod nochite anya ya, ma Babilon nke abụọ ka e ji ndi eze mbụ na nke ikpeazu nochite anya ya, bụ Nebukadneza na Belshaza. Nebukadneza na-anochi anya ndi nọ na Babilon a ga-azoputa, Belshaza

kwa, ndi nọ na Babilon ga-ala n'iyi.

N'ubochi ikpeazu, e nwere iwu Sode abuo bu isiokwu amuma Akwukwo Nso. Nke mbu bu iwu Sode nke na-abia n'oge na-adighi anya na United States, nke abukwa bu iwu Sode a na-amanye uwa niile. E ji iwu Sode nke Rome ndi ogo mmuo mee ihe nnochianya nke iwu Sode abuo ahụ, mgbe n'afọ 321 Constantine manyere iwu Sode mbu, nke e mesiri soro ya bu iwu Sode nke Rome Papal n'afọ 538. Rome ndi ogo mmuo bu otu n'ime otutu udi amuma ndi na-ebu uzo gosiputa United States, ma iwu Sode nke 321 na-anochite anya iwu Sode nke na-abia n'oge na-adighi anya na United States. Iwu Sode papal nke 538 na-anochite anya iwu Sode a na-amanye uwa niile. Echiche ezughi okè nke na-ekwu na ndi ohi di na Daniel iri na otu na-anochite anya United States na-achọ jii iwu Sode nke na-abia n'oge na-adighi anya na United States mee ihe akaebe jii kwuo na iwu Sode di na United States na-egosi na United States bu Rome nke oge a, ma na-eleghara anya na e nwere iwu Sode ozo nke njiko ato ahụ nke dragon, anu ohia, na onye amuma ugha na-amanye mba niile nke uwa.

O buru na iwu Sode di na United States akowaputa United States dika Rom nke Oge A, ginizi ka iwu Sode nke uwa nile na-akowaputa? Rom ato ahụ na-akowaputa na Rom nke Oge A, nke di n'usoro ato, ga-eme ka a manye iwu Sode abuo di iche iche. Nke mbu di na United States, e mekwara ka o buru ihe atu site n'iwu Sode nke Constantine n'afọ 321; nke abukwa bu nke uwa nile dum, dika e gosiri ya n'iwu Sode nke ndi popu n'afọ 538. Iji jiri iwu Sode di na United States, n'onodu nke itinye amuma n'oru ugboro ato, kwuo na iwu Sode ahụ na-egosi onye bu Rom nke Oge A, bu ileghara agwa amuma ndi Rom ndi mba ozo na Rom ndi popu guzobere anya. E nwere iwu Sode abuo di iche iche n'ubochi ikpeazu, o dighikwa nke o bu la n'ime ha bu ihe akaebe jii mata na ndi na-apunara ndi mmadu ihe bu United States. Mgbe a na-akowahie ama nke Rom ndi mba ozo na Rom ndi popu jii kwado nkowa nzuzo nke onwe, dika a na-eme ugbo a, o na-egosi na ndi na-achọ ikwado nkowa nzuzo nke onwe ha aghotaghi ihe atu na mmezu ihe atu ya.

Rom nke ndi ogo mmuo bu udi nke United States, ma Rom nke ndi pope na-anochi anya Rom nke oge a. Tinyere mmejọ a nke itinye amuma n'oru ugboro ato n'uzo na-ezighi ezi, na nkwuputa ahụ na ihe a na-akuzi ka e debere n'ime nkowa nke "udi na mmezu ya," ka e nwekwara mmejọ ozo nke ikowa "ihe aru nke mbibi" di ka e si anochi anya ya n'ime nkowa nke itinye amuma n'oru ugboro ato.

Site n'afọ 66 ruo n'afọ 70 AD, ndi isi agha Rom abuo wakporo Jerusalem. Ndi isi agha abuo ahụ, Cestius na Titus, malitere site n'igbachibido obodo ahụ gburugburu, ma o bu naani otu n'ime ha wepuru onwe ya n'igbachibido ahụ ruo obere oge, nke n'usoro nlekota Chineke nyere ndi Kraist ohere igbapu. O bu n'igbachibido mbu ahụ n'okpuru Cestius ka ndi Kraist ghotara ido aka na nti ahụ ka ha gbapu. Mgbe Titus bjarutere jii gaa n'ihu agha ahụ megide Jerusalem n'afọ 70 AD, o malitere site n'igbachibido obodo ahụ gburugburu, o kwusighikwa ruo mgbe e bibiri Jerusalem na ulo nso ahụ. Ido aka na nti nke Jizos nwere nzokwu abuo. Nke mbu bu ihe iriba ama ahụ ka a gbapu, ma mgbe nke ahụ gasiri mkpagbu ahụ amalite. N'ime mmezu nke ido aka na nti ahụ n'ime narị afọ nke ise na nke isii, ndi Kraist kewapuru onwe ha n'aka uka Rom rere ure tupu afọ 538, mgbe ahukwa mkpagbu ahụ amalite.

Po! kwuru nke oma nke ukwu na e dere akuko ihe mere eme nile e deko banyere Izrel oge ochie maka ndi bi n'ubochi ikpeazu, nakwa na akuko ndi ahụ nile bu ihe nnochianya, o bu ezie na n'okono ya a ma ama nke eziokwu a, a sughariri okwu Grik ahụ "typos," nke putara udi ma o bu ihe nnochianya, di ka "ensamples."

Ugbu a ihe ndi a niile dakwasiri ha di ka ihe nlereanya: e dekwara ha maka ido anyi aka na nti, ndi ogwugwu nke uwa biakwasiri. 1 Korint 10:11.

Akuko ihe ndi di n'isi nke iri, nke Po! ji to o onodu maka eziokwu a, abughi akuko banyere Izrel oge ochie ka o na-eme omume ezi omume.

Ma n'otutu n'ime ha ka Chineke adighi enwe ezi mmasi: n'ih na e meriri ha n'ozara. Ugbu a, ihe ndi a ghoru ihe atu nye anyi, ka anyi ghara igusi aguu ike n'ih ojoo, dika ha onwe ha gurusi aguu ike. Ekwela ka unu buru ndi na-ekpere arusi, dika ufodu n'ime ha bu; dika e dere, Ndi mmadu noduru ala iri ihe na inu ihe onunu, wee bilie igwu egwu. Ekwela ka anyi akwa iko, dika ufodu n'ime ha kwara iko, ma puku iri abuo na ato daa n'otu ubochi. Ekwela kwa ka anyi nwalee Kraist, dika ufodu n'ime ha nwara ya, agwo wee bibie ha. 1 Ndi Korint 10:5-9.

Akuko ihe mere eme di nso bu ndeko nke ma ezi omume ma ajo omume nke ndi Chineke, ma n'agbanyeghi nke o bula n'ime ndeko abuo ahụ, akuko ihe mere eme ahụ ka bu ihe nnochianya nye ndi Chineke bi n'ubochi ikpeazu. Akuko banyere nnupuisi ahụ di na Minneapolis n'afu 1888 bu ndeko nke ajo omume, n'agbanyeghi ihe ndi oka mmuta akuko ihe mere eme nke Adventist na-ekwu. Nnupuisi ahụ miri emi nke ukwu nke mere na Ellen White kpebiri ihapu nzuko ahụ, ma o nogidere naani n'ih na mmuo ozi gwara ya na o bu oru diiri ya inogide ma deko nnupuisi ahụ, nke bu ihe yiri nnupuisi Kora, Datan na Abiram n'akuko ihe mere eme nke Moses. N'ogbako ahụ, mmuo ozi di ike nke Mkpughe isi nke iri na asato ridatara, ma a juru ozi o wetara.

Akuko ihe mere eme ahụ bu ihe nnochianya nke Septemba 11, 2001, mgbe a kwaturu nnukwu ulu ndi di n'obodo New York. Akuko ahụ gunyekwara iwu mbu banyere ubochi Sode nke Seneto Blair ga-ebute. Mgbali ya ime ka e debe Sode dika Ubochi Ofufe Mba dara ada, ma o bu akuko nke akuko nso nke bu ihe nnochianya nke ubochi ikpeazu. Iwu Seneto Blair bu ido aka na nti ka a gbapu n'obodo ukwu. Tupu 1888, mgbe Nwannaanyi White kwuru banyere mkpa o di ibi n'ez obodo ukwu, o kwuru ya n'olu ga-eme n'odinihu. O turu aka n'oge di nso n'odinihu mgbe ndi nke Chineke ga-akwaga n'ime ime obodo. Mgbe 1888 gachara, ntuka niile nke Nwannaanyi White banyere mkpa o di ibi n'ime ime obodo tinyere ndumodu ya n'onodu nke na oge ibu n'ime ime obodo eruolalari. Iwu Blair na 1888 bu ihe iriba ama nke mmanye idebe Sode, dika Luk siri kwuo ya, n'ebe o na-ekwesighi idi. E kwesighi iweta mmanye idebe Sode n'ime Kongres nke United States, n'ih na nke ahụ bu igonari otu n'ime ukpuru mbu nke Iwu Nkiti ahụ.

E deko akuko ihe mere eme nke 1888 ka o buru onyinyo nke akuko ihe mere eme amuma nke bidoro na Septemba 11, 2001. Iwu Blair nke 1888 bu onyinyo nke Iwu Patriot nke 2001. O bu ido aka na nti nke butere tupu etinye n'oru n'ezie akara nke anu ohia ahụ. O dighi onye o bula na-eso Kraist kwesiri idi na-ebi n'obodo mgbe Septemba 11, 2001 gasiri. O bu nnochibido amuma ahụ nke nyere ndi Chineke ntuziaka ka ha gbapu. Ma dika e nwere iwu ubochi Sode abuo bu isiokwu nke ukpuru amuma nke ubochi ikpeazu, dika a na-anochi anya ha site n'iwu ubochi Sode nke

Rom ndi ogo mmuo na nke Rom popu, iwu ubochi Sonde abuo ahụ abuo na-abukwa ndi ido aka na nti ka a gbapu na-ebute uzo.

Nye ndi na-ekwuputa na ha bu Seventh-day Adventists, ha kwesiri imata n'amuma na Patriot Act bu ihe iriba ama nke igbapu n'obodo ukwu gaa n'ime ime obodo tupu iwu Sunday nke na-abia n'oge na-adighi anya. Otu iwu Sunday ahụ kwa bu ihe iriba ama nye igwe aturu ozo nke Chineke ndi ka no na Babylon ka ha si na Babylon puta tupu mmanye Sunday ahụ nke a ga-ewetara mba o bula.

“Mgbe Amerika, ala nke nnwere onwe n'okwukwe, ga-esonye na Ochichi Papal n'imanye ako na uche na n'imanye mmadu isopuru sabbath ugha, a ga-eduba ndi mmadu nke mba o bula n'owa nile ka ha soro ihe atụ ya.” Testimonies, volume 6, 18.

Dika ngukota itinye n'oru ugboro ato nke ndi Ilaija ato na-eguzobe na e nwere otu abuo nke ndi Chineke n'ubochi ikpeazu, otu a kwa, ngukota itinye n'oru ugboro ato nke Rom na-akowaputa na e nwere iwu Sonde abuo di iche iche. Ndi chorọ ikwu na United States bu ndi ohi nke ndi gi, ya mere oru amuma nke United States na-eguzobe ohu ahụ, na-atu aro na iwu Sonde na-abia n'oge na-adighi anya na United States bu aru arusi nke mbibi ahụ Kraist kporo aha dika ido aka na nti ka ndi Ya gbapu n'aka mkpagbu na-abia. Ha anaghi akowaputa odiche di n'etiti nnochibido ahụ, nke bu ihe iriba ama ido aka na nti ka a gbapu, na nnochibido nke abuo nke na-anochi anya mgbe mmejuputa iwu Sonde n'ezikwu ya malitere mkpagbu nke ubochi ikpeazu. Ha anaghi eleba anya n'odiche ahụ e guzobere n'elu ndi ama abuo, na a ga-enwe iwu Sonde abuo di iche iche ga-emezu amuma n'ubochi ikpeazu. N'ime ime otu a, ha na-arụ uka na iwu Sonde na-abia n'oge na-adighi anya na United States bu ido aka na nti ahụ nke a nochiri anya ya dika aru arusi nke mbibi, nke Daniel onye amuma kwuru okwu ya, o bukwu ya, ma o bughị dika ha si akowa ya.

Iwu banyere ubochi Sonde na United States bu ido aka na nti nye igwe aturu ozo nke Chineke nke ka no na Babilon ka ha gbapu n'ime nnochorita ya. Ya mere, o bu ido aka na nti banyere iwu ubochi Sonde na-abia nke a ga-amanye n'ebe mba niile no.

“Mba ozo di iche iche ga-eso ihe nlereanya nke United States. O bu ezie na o na-ebute uzo, ma otu nsogbu ahụ ga-abiakwasị ndi anyi n'akuku niile nke uwa.” Testimonies, volume 6, 395.

Ihe ha na-ekwu bu na iwu Sonde di na United States na-akowaputa United States dika ihe nnochianya nke na-eguzobe ohu amuma ahụ, ma n'okwu gbasara ido aka na nti nke Kraist nyere ka a gbapu, iwu Sonde ahụ na-anochi anya ido aka na nti zuru uwa onu nye ndi oru awa nke iri na otu ka ha si na Babilon gbapu.

Mgbe Nwanyị White kporo oku nke igbapu, o na-ekwu maka okwu iwu Sonde nke ga-ekpuchi uwa dum. Mmeghari ahụ na-amalite n'iwu Sonde di na United States. O na-akowa na iwu Sonde di na United States bu ido aka na nti banyere mkpagbu na-abia.

“Site n'iwu eze ahụ nke na-amanye iwulite ochichi pope n'ime mmebi iwu Chineke, mba anyi ga-ekewapu onwe ya kpankpan n'ezi omume. Mgbe Protestantism ga-agbatị aka ya gafee olulu nkewa ahụ iji jide aka nke ike Rom, mgbe o ga-agafe n'elu omimi ahụ iji kporita aka na spiritism, mgbe, n'okpuru mmetuta nke njiko a okpukpu ato, mba anyi ga-aju ukpuru o bula

nke Iwu Ntọala ya dị ka ọchịchị Protestant na nke repoblik, ma kwadebe ụzọ maka igbasa ụgha na aghughọ papal, mgbe ahụ anyị pụrụ imata na oge eruola maka ọrụ ebube ahụ Setan na-arụ, nakwa na ọgwugwu ahụ dị nso.”

“Dị ka ịbịaru nso nke ndị agha Rom bụ ihe ịrịba ama nye ndị na-eso ụzọ ahụ banyere mbibi Jerusalem na-abịa, otu a kwa ndapụ n’ezi-okwukwe a pụrụ ịbụ ihe ịrịba ama nye anyị na ókè ndidi Chineke eruola, na mmehie ajọ omume nke mba anyị ejuwo, nakwa na mmụọ ozi nke ebere na-achọ ịpụ, ghara ịlọghachi ọzọ. Mgbe ahụ a ga-atụba ndị nke Chineke n’ime ọnọdụ ndị ahụ nke ahụhụ na mkpagbu nke ndị amụma kowara dị ka oge nsogbu Jekọb. Mkpu nke ndị kwesiri ntụkwasi obi, ndị a na-akpagbu akpagbu, na-arịgo eluigwe. Ma dị ka ọbara Ebel siri tie mkpu site n’ala, otu a kwa e nwere olu ndị ọzọ na-eti mkpu na-arịọ Chineke site n’ili ndị nwurụ n’ihi okwukwe, site n’ili nke osimiri, site n’ogba nkume ugwu dị iche iche, site n’ulo ili ndị monk nwanyị: ‘Ruo ole, O Onyenwe anyị, Onye Nsọ na Onye Ezi-okwu, ka Ị gaghị ekpe ikpe ma mekwaa ka a bọrọ anyị ọbara ọbọ n’aka ndị bi n’elu ụwa?’” Testimonies, volume 5, 451.

Nwannaanyị White na-akwawaputa iwu Sọnde dị na United States, ma na-akwọwa ya dị ka “ihe ịrịba ama” na oge nnwale maka United States agwula. Ma ndị nke Chineke nọkwa n’ọzọ mba nile nke ụwa ga-echekwa ihu otu nnwale ahụ. E nwere oge dị n’etiti iwu Sọnde dị na United States ruo mgbe Maikel ga-eguzo, ma oge nnwale nke mmadụ emechie. Mgbe e mechiri ya, “mmụọ ozi nke ebere na-apụ n’ugbo elu ya.”